

PALÁRIKOVA
BYTOVÝ DOM V NITRE

Diplomová práca | Ateliér Stempel - Beneš
NINA ALEXANDRA KARELINA

Diplomová práce

Fakulta architektury
České Vysoké učení technické v Praze

Ústav navrhování I LS 2021-2022

Autor
Bc. Nina Alexandra Karelina

Vedúci práce
prof. Ing. arch. Ján Stempel

Odborní asistenti
doc. Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.
doc. Ing. arch. Jan Jakub Tesař, Ph.D.

OBSAH

analytická časť

<i>I. Nitra</i>	9
Základné údaje	10
Mesto	12
<i>II. Analýza územia</i>	15
Fenómén Štefánikova trieda	16
Hotel v čase	18
Pôvodná zástavba a vznik prieluky	20
Mapové podklady	22
Historické ortofotomapy	24
Územie dnes	26
Územný plán	28
Mapy nápadov	30
Analytické mapy	31
1932 - 2022	32
<i>III. Referencie</i>	35
<i>návrhová časť</i>	46
dokumenty	94

analytická část

I. Nitra

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Štát	Slovensko
Kraj	Nitriansky kraj
Okres	Nitra
Región	Ponitrie
Rozloha	100,48 km ²
Nadmorská výška	167 m.n.m.
Administratívne delenie	13 mestských častí Klokočina, Chrenová, Zobor, Čermáň, Staré Mesto, Horné Krškany, Dolné Krškany, Janíkovce, Dražovce, Párovské Háje, Mlynárce, Diely, Kynek
Počet obyvateľov	77 610 (piate najväčšie mesto na Slovensku)
Hustota zaľudnenia	772,39 obyv./km ²
Vodné toky	rieka Nitra
Najvyšší bod	Zobor (589 m.n.m.)
História	
396	germánske kmene Kvádov
8.st. - 1108	Nitrianske kniežactvo
1000	Nitrianske biskupstvo
1248	Slobodné kráľovské mesto
1288	Zemepánske mesto
1633 - 1634	mesto okupovali Turci
po 18. storočie	obnovu mesta a úpravy hradu po okupácii Turkov
1873	zriadenie magistrátu na čele s primátorom
1918	Nitra sídlom župy
po 2sv.	burlivý stavebný rozvoj (zničené mnohé architektonické pamiatky)
dnes	Nitra sa stala centrom slovenského poľnohospodárskeho školstva, vedy a výroby

Rieka Nitra v kontexte k.ú. Nitra

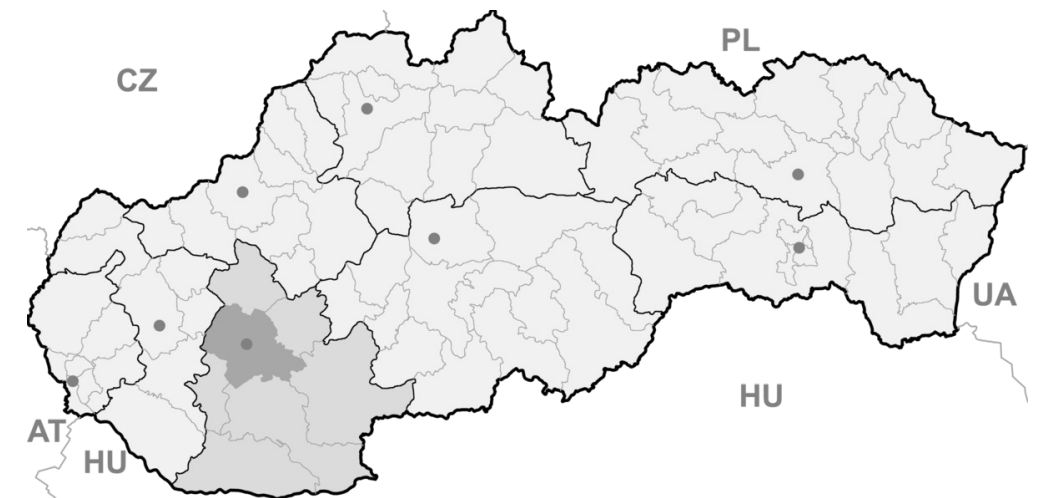
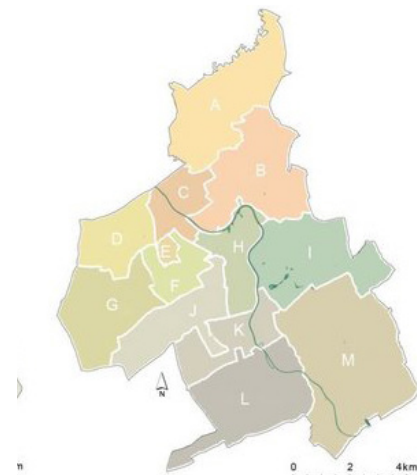
Nitriansky kraj v rámci Slovenska

Urbanistická štruktúra zastavaných plôch

Okres Nitra v rámci Slovenska

Mestské časti katastrálneho územia Nitra:
A_Dražovce, B_Zobor, C_Mlynárce, D_Kynek, E_Diely,
F_Klokočina, G_Párovské Háje, H_Staré Mesto, I_Chrenová,
J_Čermáň, K_Horné Krškany, L_Dolné Krškany, M_Janíkovce

Okres Nitra v rámci Nitrianskeho kraju

MESTO

Ekonomický rozvoj

Na ekonomickom rozvoji mesta, ale hlavne v regionálnom kontexte, sa významne podielajú priemyselné parky, predovšetkým automobilový priemysel, ktorý poskytuje veľa pracovných miest a tým znižuje nezamestnanosť, zvyšuje HDP na obyvateľa či zvyšuje hustotu zaľudnenia.

Veda a výskum

V meste sa nachádzajú 3 vysoké školy, 21 stredných škôl, 19 základných škôl a 25 materských škôl

Doprava

Priamo, alebo v blízkom dotyku s riešeným územím sú trasované a celoeurópsky prijaté multimodálne dopravné koridory. Územím Nitry prechádza trasa už v súčasnosti európskeho významu Bratislava – Nitra – Zvolen, ktorá má ako budúca diaľnica všetky známky rozhodujúcej a strategickej cestnej komunikácie Slovenskej republiky. V železničnej doprave je mestom trasovaná dôležitá trať celoštátneho významu Leopoldov – Nitra – Kozárovce a územím mesta Nitry sa predpokladá budúce možné trasovanie vysokorýchlostnej železničnej trate Bratislava - Nitra. Vo vodnej doprave sa nepredpokladá využitie vodného toku rieky Nitra na hospodárske využitie. V leteckej doprave sa ráta s podstatne vyšším využívaním miestneho letiska vo Veľkých Janíkovciach pre potreby osobnej leteckej dopravy celého Nitrianskeho kraja.

V Nitre je veľmi silná prímestská a diaľková autobusová hromadná doprava. Možno konštatovať, že medzimestská hromadná doprava je vo väčšine realizovaná prostredníctvom autobusovej dopravy (na úkor slabnúcej železničnej dopravy).

Populácia

Z analýzy populačného vývoja mesta Nitry vyplýva, že na konci 80. a 90. rokov sa narušili dlhodobé demografické tendencie. Výrazne sa zmenilo reprodukčné správanie obyvateľstva, ktoré sa prejavuje najmä v prudkom znižovaní počtu živonarodených detí. Z vývoja živonarodenosti a úmrtnosti vyplýva, že hrubá miera prirodzeného prírastku je v súčasnosti veľmi nízka. Okrem znižovania prirodzených prírastkov obyvateľstva dochádza aj k postupnému znižovaniu intenzity migračných pobytov. Od roku 1991 predstavuje priemerný ročný celkový prírastok 260,4 obyvateľov. Za roky 1997 a 1998 nastáva prvýkrát úbytok obyvateľstva a tento sa neustále zväčšuje. Údaj z 2. januára 2020 vypovedá o permanentnom znižovaní počtu obyvateľstva. Dôvodom klesajúceho počtu je odliv obyvateľstva do satelitných dedínok v okolí Nitry, kam sa mladé rodiny sťahujú do novopostavených rodinných domov. V porovnaní s rokom 2018 sa počet obyvateľov Nitry medziročne znížil o 566 osôb.

Novým fenoménom, s ktorým sa bude musieť mesto vysporiadať je aj stále sa zvyšujúca prítomnosť pracujúcich zo zahraničia.

Nitra sa pomaly ale isto stáva multietnickým a multikultúrnym mestom, kde sa popri historických etnikách mesta, slovenskom, maďarskom a rómskom, čoraz viac zviditeľňujú aj spomínaní Ukrajinci, Srbi, Rumuni, Albánci a iní.

Bývanie

V sídelnom útvare mesta Nitra je k 1.1.2000 evidovaných 31 622 bytov. Hodnota počtu obyvateľov na jeden byt dosiahla 2,83 čo znamená pokles oproti roku 1991 (vtedy 3,07), čím sa potvrdzuje postupný trend znižovania obložnosti bytov. V súčasnej dobe mesto po stagnácii v štátom riadenej výstavbe bytov pociťuje značný nedostatok bytov a narastá skôr tendencia výstavby rodinných domov. Prevažujúcu druhovú skladbu bytovej výstavby tvoria bytové domy ako základná charakteristika mestskej zástavby a je organizovaná ucelene do okolia centra mesta.

Najväčší a bezproblémový potencional pre výstavbu je lokalita Diely. Jedná sa o oblasť severovýchodne od navrhovanej komunikácie prepájajúcej Kmeťovu a Trnavskú ulicu. Predmetné územie je majetkoprávne vysporiadané vo vlastníctve mesta Nitry.

Mestská krajina

Na území mesta sa nachádza niekoľko súvislých lesných porastov, z ktorých najrozsiahlejšia je Borinka s rozlohou okolo 15 ha. V urbanizovanom priestore mesta sa nachádza aj niekoľko rozsiahlych parkových plôch, najznámejšie sú starý park pod Hradným vrchom a Brezový háj mládeže. Kvôli úplnosti informácií o rastlinstve v meste treba uviesť, že jeho významnú časť predstavuje aj mestská sídlisková zeleň. Na území mesta sa nachádzajú dve národné prírodné rezervácie. Národná prírodná rezervácia Zoborská lesostep, ktorá leží na juhozápadných svahoch Zobora, je pozoruhodnou ukážkou skalnej stepi až lesostepi. Druhá národná prírodná rezervácia Lupka leží na svahu rovnomenného pahorka, a vzhľadom na podložie tohto pahorka.

Prírodné podmienky

Mesto sa rozprestiera vo veľmi atraktívnom prírodnom prostredí – na rozhraní Podunajskej nížiny, ktorá mu poskytuje veľkorysý priestor pre ďalší rozvoj, a južných výbežkov pohoria Tribeč, ktoré ho chránia ako hradba od severu. Nad mestom sa vypína 588 m vysoký vrch Zobor, ktorý od pradávna dal Nitre prívlastok „Mesto pod Zoborom“. Priaznivé prírodné danosti mesta dotvára pomerne teplá klíma (priemerná ročná teplota + 9,7 0C, zrážky 533 mm, slnečný svit až 2090 hodín ročne), vyznačujúca sa teplými letami a miernymi zimami. Územím mesta zo severu na juh preteká rieka Nitra a na úpätí Zobora vyviera niekoľko prameňov, ktoré sa nevyznačujú bohatstvom vôd, ale svojimi tokmi najmä v letnom období spríjemňujú životné prostredie.

II. Analýza miesta

FENOMÉN ŠTEFÁNIKOVA TRIEDA

Terajšia Štefánikova trieda v Nitre, sa za 1. republiky delila na dve ulice. Jedna z nich, Wilsonova ulica, bola nitrianskym bulvárom, lemovaná gaštanmi.

Dnešná Štefánikova trieda, prešla v priebehu desaťročí nemalými zmenami a nielen estetickými. Okrem vzhľadu sa prispôbovali dobe aj pomenovania ulíc. Terajšie pomenovanie dostala Štefánikova trieda v roku 1990. Za čias Rakúsko-Uhorska sa písal názov Tóth Vilmos utcza. Po prevrate dostala meno Wilsonova ulica. Neskôr v roku 1939 bola premenovaná na Hlinkovu ulicu. V roku 1945 sa volala Stalingradská ulica a od roku 1971 mala názov Leninova trieda.

Štefánikova trieda, ako sa uvádza v mesačníku mesta Nitra, sa delila na dve ulice, Masarykovu a Wilsonovu. Masarykova končila pri vtedajšom hotely Slávia, jej pokračovaním boli ulice Wilsonova, teda dnešná pešia zóna a Farská ulica.

Dobové noviny z roku 1921 opísali vtedajšiu Wilsonovu ulicu nasledovne. „Wilsonova je nitrianskym bulvárom, je vysadená gaštanmi a na nej nachádzajú sa najlepšie sklepy (krčmy), obchody a najvýstavnnejšie mestské budovy. V nedeľu a vo sviatok dopoludnia, v robotný deň večer býva tu promenáda mladého nitrianskeho sveta,“ píše sa v dobových novinách. Jazda v „protismere“

Okrem toho sa na vtedajšej Wilsonovej ulici sústreďovali všetky dôležité úrady, banky, polícia či lekár. Podľa mesačníka mesta Nitra tam sídlilo viacero prevádzok od známej predajne obuvi až po liečebné kúpele. Na archívnych fotografiách, ktoré boli vyhotovené pred rokom 1939, si môžeme všimnúť aj „obrátenej“ smer dopravy. Dovtedy sa jazdilo po ľavej strane. (Lula, Dnes24.sk, 2019)

Na Masarykovej ulici, 1925

Pribinove slávnosti, 1933

Novovzniknutá ulica Palárikova, 1981

HOTEL V ČASE

Hotel Braun, Lakner, Hungária, Slávia, Tatra, Ditúria atď. Aj takéto boli názvy historickej budovy na začiatku pešej zóny.

Bývalý hotel Tatra bol postavený v roku 1887. Starší Nitrania poznajú ešte jeho názov Hotel Slávia. „Tí, ktorí si pamätajú jeho najstarší názov Lakner, už pravdepodobne nežijú,“ píše historické pramene mesta Nitra. Koncom 19. storočia stálo na území nášho mesta niekoľko vychytených zájazdových hostincov, z ktorých sa väčšina prerobila na modernejšie kaviarne a hotely. Niektoré fungujú dodnes, iné pohltil čas. Jedným zo zaniknutých hostincov je furmanský hostinec Koruna, ktorý sa nachádzal pred Župným domom. Podľa dostupných informácií si ho v roku 1882 prenajal podnikateľ s víziou – František Lakner. Ten neváhal a budovu zmodernizoval.

„Krátko nato v jeho susedstve postavil hotel Hungária. Oba podniky prepojil telefónom, ktorý bol v Nitre v tom období absolútnou novinkou,“ vysvetľujú historické pramene nášho mesta.

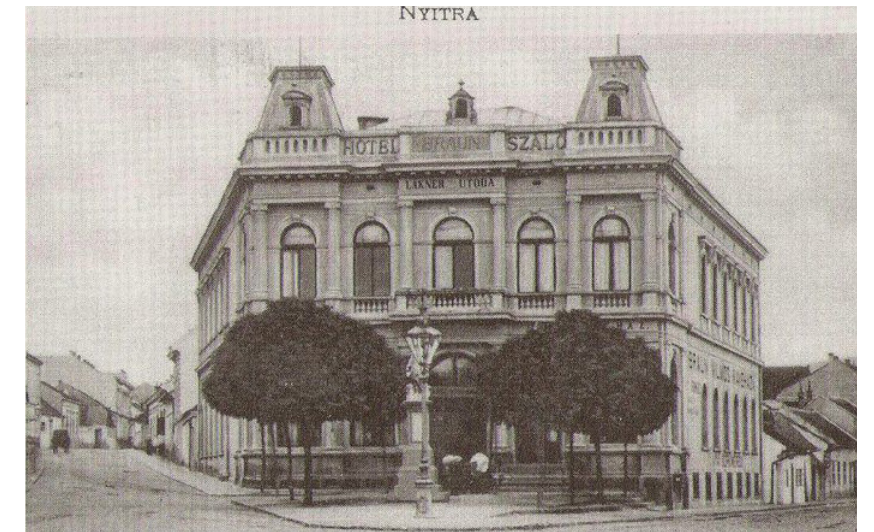
O približne tri roky neskôr kúpil tento ambiciózný podnikateľ od mesta mestský hostinec Zlatá hus aj so susedným pozemkom. Zanedbanú budovu dal zbúrať, aby tak vytvoril miesto na nový hotel s názvom Lakner. „Laknerova vdova ho o deväť rokov neskôr prestavala. Budovu vklinenú medzi Farskú a vtedajšiu Dlhú ulicu rozšírila o kaviareň a terasou. Ako zrekonštruovaný hotel Ditúria je dnes okrasou južného ukončenia nitrianskej pešej zóny,“ píše mesto Nitra.

V dnešných dňoch stále funkčný hotel na začiatku pešej zóny patrí k najvýznamnejším historickým pamiatkam mesta pod Zoborom. Na prelome tisícročia prešla pamiatka rozsiahlou rekonštrukciou a po takmer 10 rokoch boli jej priestory opäť otvorené. (Barbora Blašková, nitrianskyhlasnik.sk, 2020)

Grand Hotel Sole, 2022

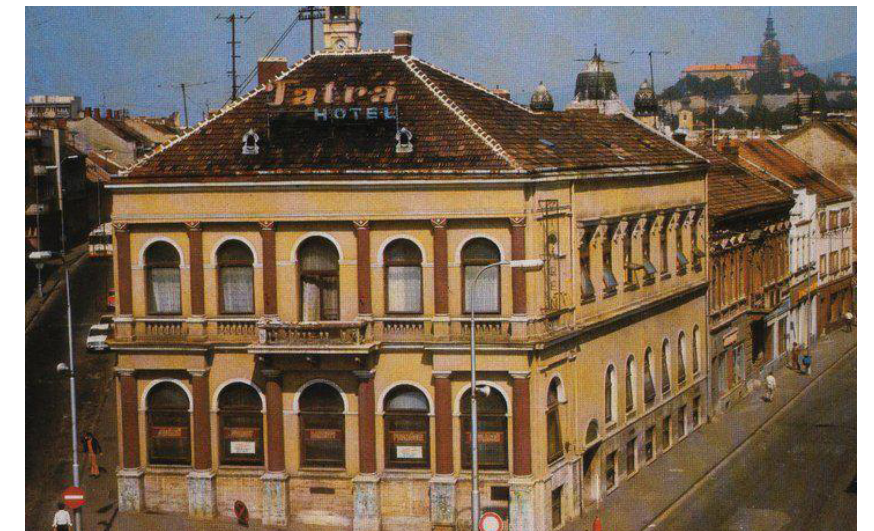
Hotel Lakner - Braun, 1900

Hotel Slávia, 1929

Hotel Tatra, 1987

PÔVODNÁ ZÁSTAVBA A VZNIK PRIELUKY

Pôvodné budovy, ktoré stáli na dnešnej Palárikovej ulici, tvorili kompaktnú radovú zástavbu na východnej strane Štefánikovej triedy. Majiteľom domu, v ktorom sa nachádzalo holičstvo, bol naposledy Rudolf Černák, domu s predajňou Semená a záhradskárske potreby bol Júlie Gisser, s predajňou Tempo Juraj Széchenyi a spol. Majiteľom ďalšieho domu bola Mária Gombáriková. V 70. rokoch 20. storočia (1968) po asanácii týchto štyroch domov v plynulej zástavbe, tu začali budovať novú, relatívnu širokú ulicu. (Vladimír Vnuk - Piaristická, Farská, Kupecká a okolie Prechádzka starou Nitrou)

Asanácia domov - vľavo Juraja Széchenyiho, vpravo Rudolfa Černáka. 1969

Voľná plocha po asanácii domov na Triede V. I. Lenina a ulici Rudolfa Jašíka. V pozadí domy na Triede V. I. Lenina. Dnes je tu Palárikova ulica. 1969

Na Masarykovej a Wilsonovej ulici, 1932

Na triede V. I. Lenina, 1968

Novovybudovaná ulica, v pozadí Triada V. I. Lenina, V popredí ulica Rudolfa Jašíka. 1971

MAPOVÉ PODKLADY

1839 Rukopisná mapa II. vojenského plánovania

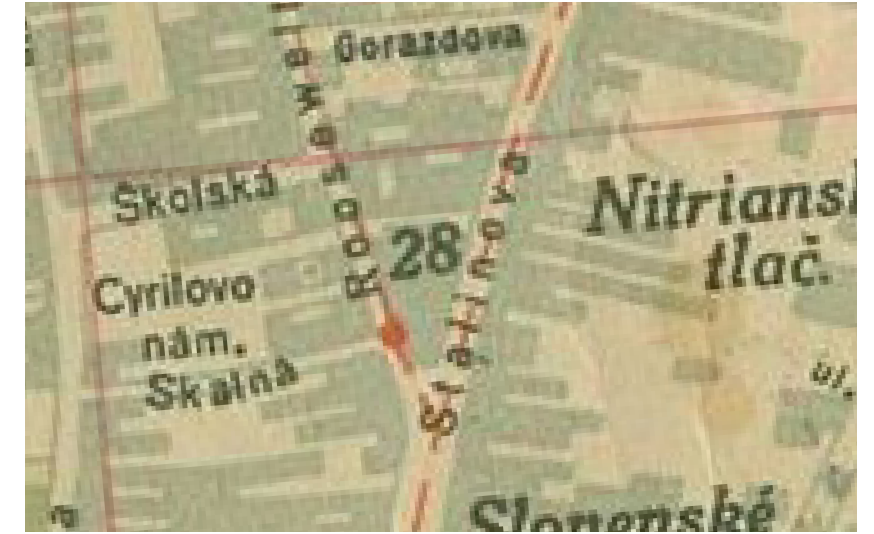
1893 Katastrálna mapa

1930 Plán Nitry

1959 Plán Nitry

1990 Topografická mapa

2021 Základná mapa

HISTORICKÉ ORTOFOTOMAPY

1950 Letecký snímok

2010 Letecký snímok

2017/19 Letecký snímok

ÚZEMIE DNES

Stavby vznikajúce po stranách novodobej Palárikovej ulice od prelomu 20. a 21. storočia sú navrhnuté a umiestnené tak, aby umožňovali vybudovanie jej obojstrannej radovej zástavby. Tento spôsob zastavania ulice Palárikova potvrdzuje aj platný územný plán centrálnej mestskej zóny. Okrem menších utilitárnych prízemných objektov stavby dosahujú výšku dvoch a štyroch nadzemných podlaží, pričom štvrté nadzemné podlažie je zo strany priečelia ustúpené. Od prelomu konca 20. storočia vznikli po stranách Palárikovej ulice ďalšie objekty, ktoré výraznejšie zaplnili dovtedy nezastavaný priestor.

Nepriaznivé je i usporiadanie linkovania MHD na Štúrovej a Štefánikovej ulici vo vytvorenom uzle na Palárikovej ulici. Sústredenie autobusových liniek v samotnom centre mesta viditeľne zhoršuje životné prostredie, čím sa zhoršuje jeho stav. Snahou môže byť i obmedzenie automobilovej dopravy.

Dnes si ulica Palárikova podľa všetkého zasluhuje väčší zásah v podobe kompaktnejšej zástavby a obmedzenie automobilovej dopravy. Je potrebné prispôbiť územie aktuálnym potrebám obyvateľov. (SAN-HUMA '90 s.r.o., Územný plán mesta Nitra, 2018)

Pohľad na ulicu Palárikova z pešej zóny, 2022

Pohľad na ulicu Palárikova, 2022

Pohľad na ulicu Palárikova, v pozadí kostol sv. Ladislava. 2022

Grand Hotel Sole, 2022

Pohľad na Námestie Slobody, 2022

ÚZEMNÝ PLÁN

FUNKČNÉ REGULATÍVY ZÁSTAVBY

Súčasná funkčná využitie zástavby

- vybavenosť komerčná
- bývanie (v rodinnej zástavbe)

Prípustné funkčné využitie zástavby

- vybavenosť komerčná a nekomerčná
- bývanie

Nepripustné funkčné využitie zástavby

- výroba veľkokapacitná
- zábavné a spoločenské zariadenia s nočnou prevádzkou v integrácii s bývaním a v blízkosti bývania
- bývanie vo forme IBV (individuálna bytová výstavba)

Poznámky k funkčnému využitiu zástavby

- bývanie v polyfunkcii s vybavenosťou
- bývanie od 2.NP vyššie

PRIESTOROVÉ REGULATÍVY ZÁSTAVBY

Súčasná priestorové podmienky zástavby

- uličná zástavba extenzívna strednopodlažná
- nezastavané parcely

Navrhované priestorové požiadavky na zástavbu

- uličná zástavba intenzívna strednopodlažná
- sformovať kompaktnú uličnú zástavbu v navrhovanej stavebnej čiare
- koeficient zastavanosti stavebných pozemkov max. 0,8 (80%) v polyfunkcii s bývaním - 1,0 (10%) pozemky vybavenosti *

Poznámky k priestorovým podmienkam zástavby

- pre koeficient zastavanosti do 0,8 vymedziť plochy pre zeleň na stavebnej parcele v podiele min.15% z plochy parcely
- pre koeficient zastavanosti od 0,8 - 1,0 integrovať zeleň do stavby a na stavebnú parcelu v podiele min.10% 30% z pôd. plochy striech
- v rámci zástavby vytvoriť prejazd pre dopravnú obsluhu vnútroblokov a prechody (pasáže) pre prístup na pešiu zónu

FUNKČNÉ REGULATÍVY VEREJNÉHO PRIESTORU

Súčasná funkčná využitie verejného priestoru

- dopravná ulica
- obslužná a prístupová komunikácia s parkovcím stánim

Prípustné funkčné využitie verejného priestoru

- dopravná a spoločenská ulica
- zaslepená prístupová komunikácia s pásom verejnej zelene a chodníkmi pre peší prístup

Poznámky k funkčnému využitiu verejného priestoru

- obojsmerná cesta dvojpruhová - slepá ulica
- prvky stromovej zelene v rámci parkovacích pásov vymedzeného pásu verejnej zelene

PRIESTOROVÉ REGULATÍVY VEREJNÉHO PRIESTORU

Požadované parametre verejného priestoru

- vytvoriť uličný priestor
- upraviť šírkový parameter cesty v celej jej dĺžke
- parameter telesa cesty 2 jazdné pruhy

REGULATÍVNE LIMITY ZÁSTAVBY A VEREJNÉHO PRIESTORU

- vytvoriť pevnú uličnú líniu zástavby - extenzívnu zástavbu zapojiť do kompaktnej uličnej zástavby
- podporiť záujem vlastníkov a skoordinať zámery pre dopravnú obsluhu vnútroblokových priestorov cez podjazdy v zástavbe z Palárikovej ulice
- VPS č. 35 (D35) - pešie prechody (podchody - pasáže) v zástavbe v stavebnom bloku medzi Palárikovou a Štefánikovou ulicou

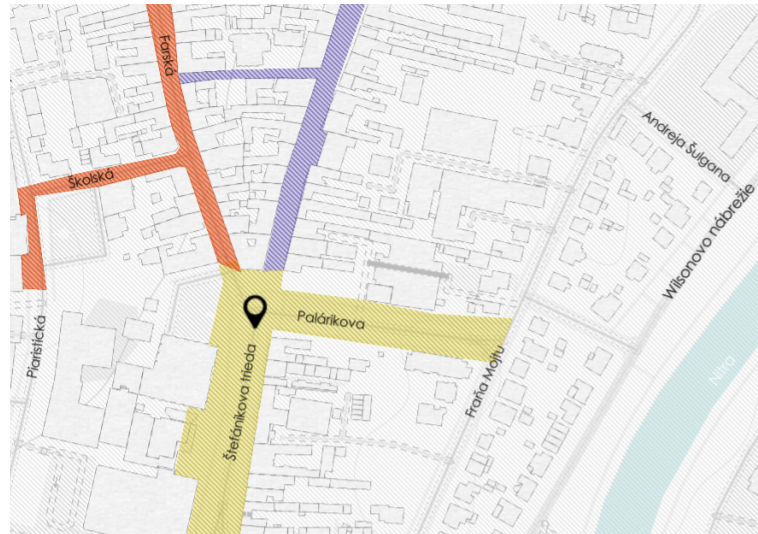
● ● ● riešené územie

VŠEOBECNÉ POZNÁMKY A INFORMÁCIE
* údaje majú informatívny a smerný charakter

MAPY NÁPADOV

Návrh peších zón

- modrá – existujúce pešie zóny
- žltá – pešie zóny navrhované do roku 2025
- červená – pešie zóny navrhované do roku 2030

Návrh realizácie cyklotrás

- čierna plná – existujúce cyklotrasy
- modrá – cyklotrasy plánované do roku 2025
- červená – cyklotrasy plánované do roku 2030

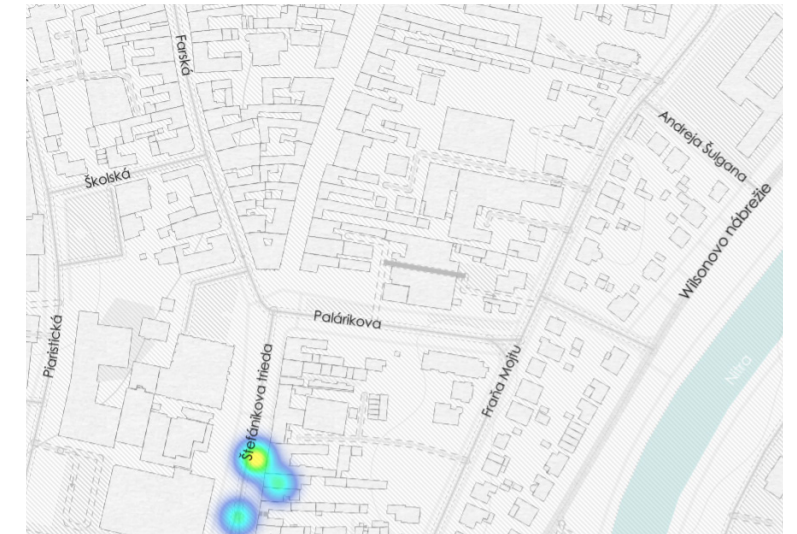
Návrh linkového vedenia hromadnej dopravy

- čierna plná – existujúca trasa autobusových liniek
- čierna čiarkovaná – existujúca trasa autobusových liniek obsluhovaná iba vybranými spojmi
- červená čiarkovaná – autobusová trasa navrhovaná na zrušenie
- modrá plná – nová navrhovaná trasa autobusovej linky
- modrá čiarkovaná – variantná nová navrhovaná trasa autobusovej linky

ANALYTICKÉ MAPY

Doprava – hluková záťaž

- žltá – kritické miesto 2. priority – vymedzuje územie, v ktorom je prekročená medzná hodnota a súčasne je tu hustota obyvateľov viac ako 1 obyvateľ na 1000 m³

Doprava – využitie dennej kapacity ciest

- bledá modrá – využitie cesty na ≤ 30 % svojej dennej kapacity
- zelená – využitie cesty na ≤ 50 % svojej dennej kapacity
- oranžová – využitie cesty na ≤ 70 % svojej dennej kapacity
- červená – využitie cesty na ≤ 80 % svojej dennej kapacity

1932

2022

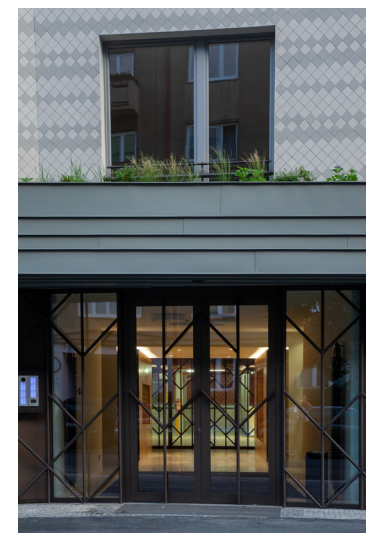
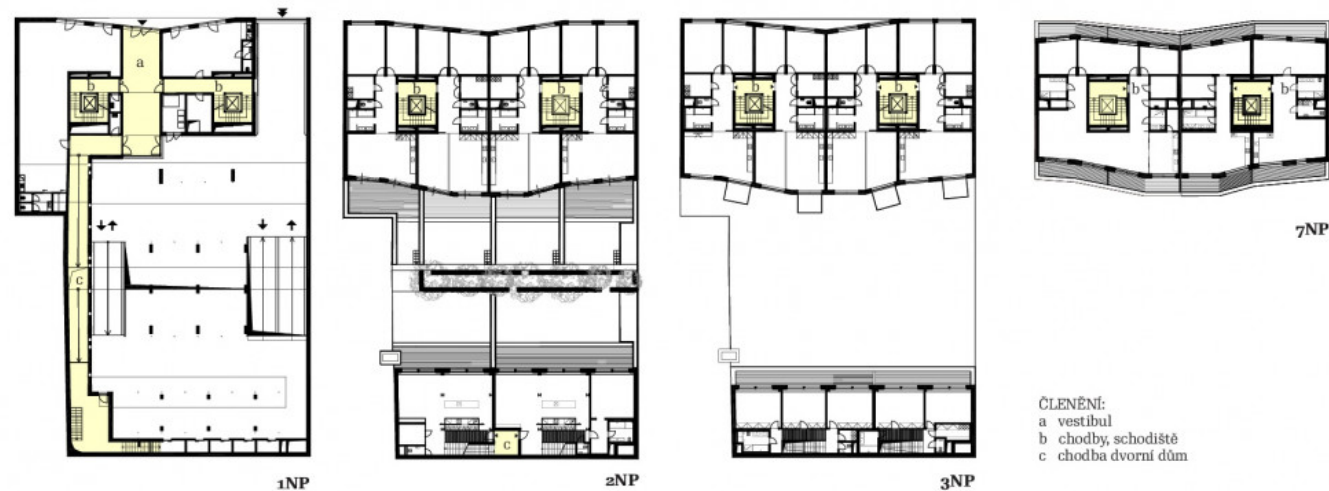
III. referencie

Bytový dom Sámova, Praha - Znamení čtyř architekti

Městský bytový dvojdům, na motivy art deco. V široké proluce po bývalé tiskárně je umístěn bytový dům s jedním středovým vstupem obklopeným obchodním parterem a parkovacím suterénem. Stavba vyplňuje, stejně jako stavba původní, beze zbytku celý pozemek. Sestává z hlavní uliční budovy a dvorní vestavby na společném soklu/suterénu. Každá ze dvou vertikálních komunikací uliční budovy obsluhuje dva velkorysé, klasicky příčně orientované byty na podlaží. Parkovací vícepodlažní suterén je polorampový.

Koncept návrhu zachovává jednotu stavby s centrálním vstupem, analogicky s protějším bytovým domem z 1/2 20.stol.. Jednoduchý objem stavby je ale nepatrně ve středu prolomen, ustoupen. Do strohé ulice vnáší oživení. Motiv inspirovaný stavbou Florin Court je dále rozvíjen na keramickém obkladu uliční fasády a na zámečnických výrobcích v interieru.

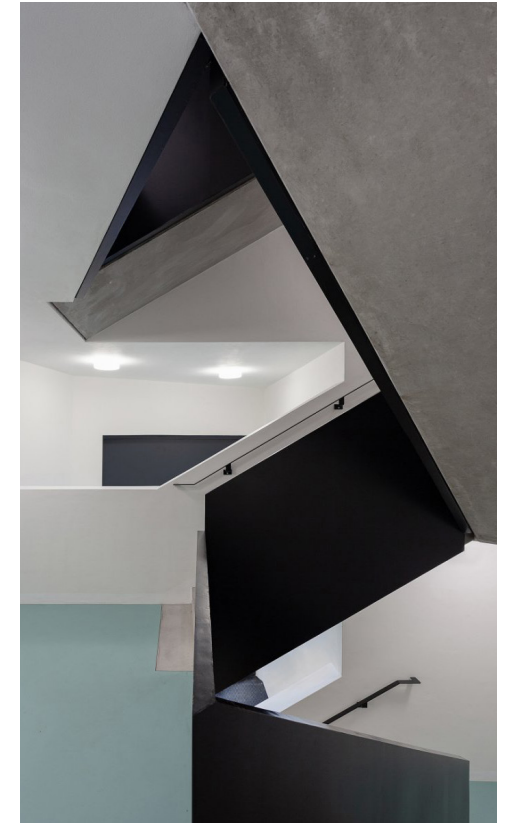
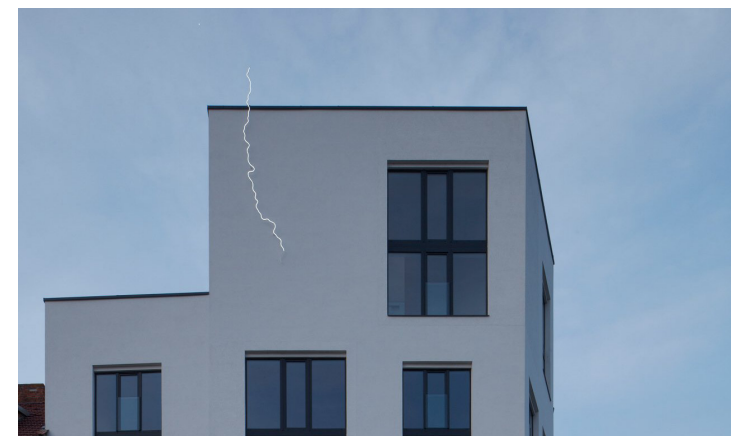
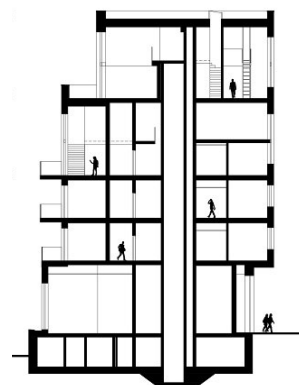
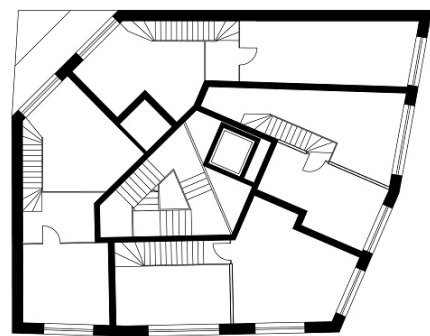
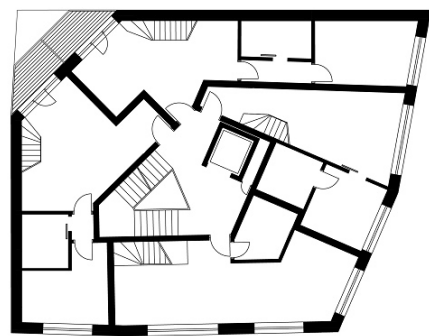
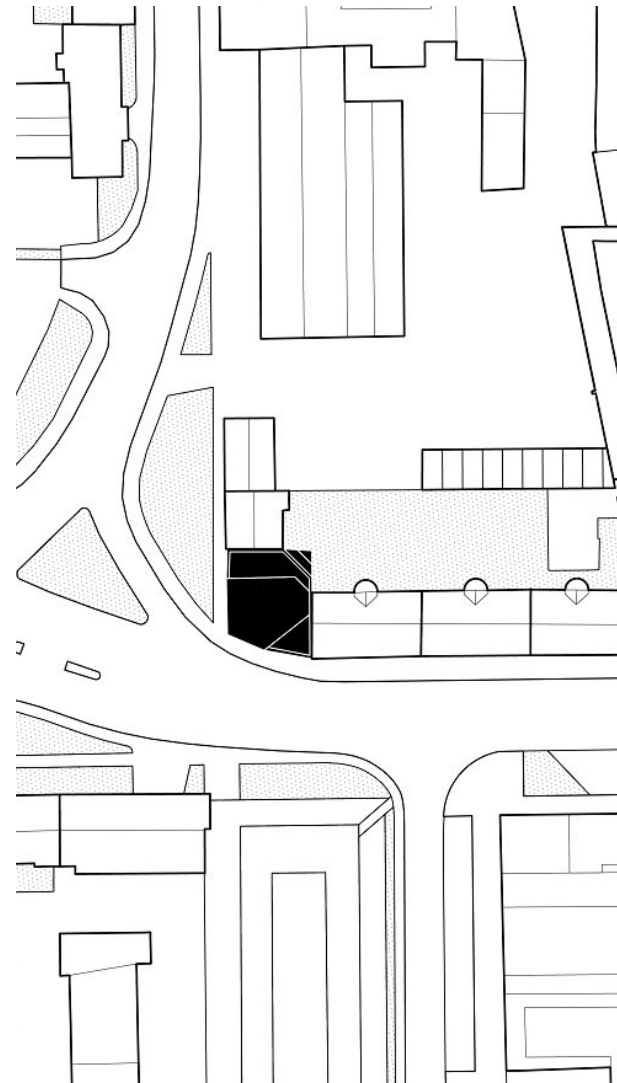
Dvorní vestavba atelierových mezonetů odkazuje na tradiční drobné dřevěné stavby v zeleni vnitrobloků. Uliční fasáda je založena na okenní mřížce, opticky rozhybané ve vodorovném směru. Okna v krajích – navazující na sousední fasády – mají výraznější členění a vodorovnější proporci. Originálním principem fasády je použití keramického obkladu odkazující na meziválečnou modernu. Sparořez kachlíků 100x100mm je zvolen diagonálně, barevná skladba zvyrazňuje horizontální linku a potlačuje vertikální směr. [Znamení čtyř, 2021]

Bytový dom Mlýnská - CHYBIK+KRISTOF ARCHITECTS

Architekti navrhli stavbu na miesto nezastavanej prieluky v postindustriálnej časti Brna, vzdialenej 15 minút od centra mesta. Na limitovanej ploche 269 m² vybudovali päťposchodovú rohovú stavbu s celkovou úžitkovou plochou 1200 m² so 14 bytmi a komerčnými priestormi, ktorá v mestskej zástavbe pôsobí ako nový orientačný bod vďaka výške 26 metrov.

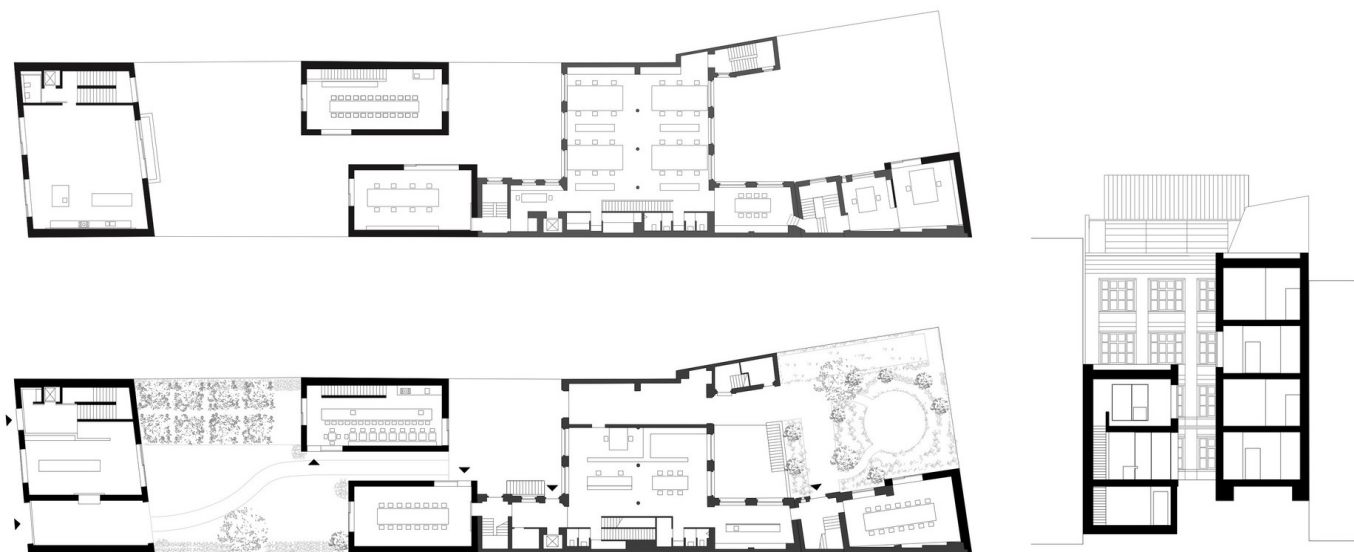
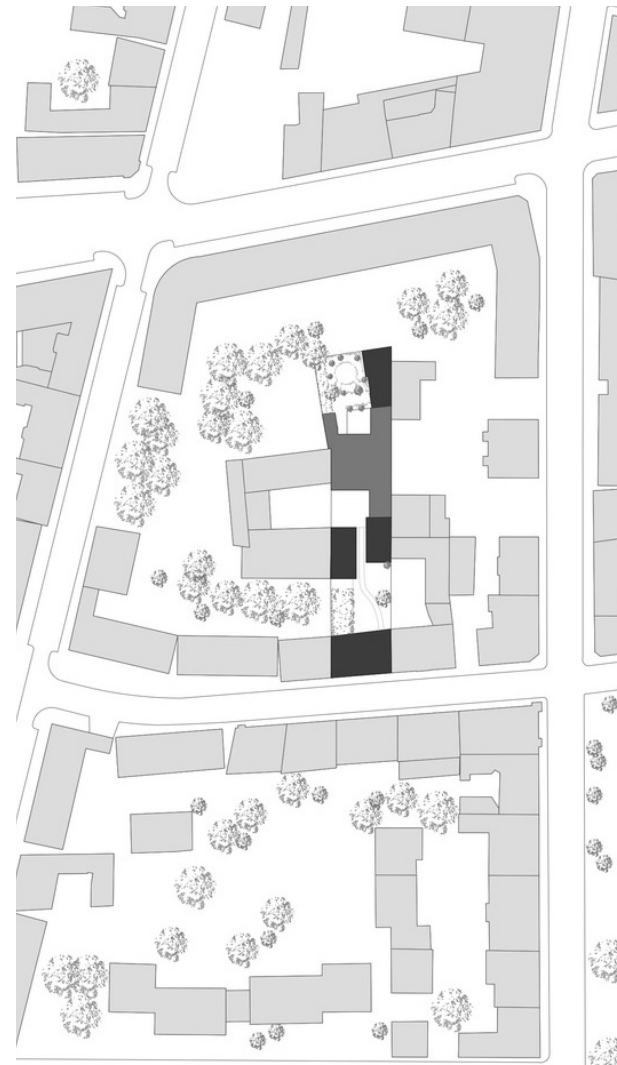
Dominantným prvkom stavby sú rozmerné okná, odkazujúce na priemyselné dedičstvo štvrte, ktoré zvonku fungujú ako kľúč k poňatiu konkrétnych jednotiek. Ich rozmery naprieč poschodiami výrazne gradujú od dvojpodlažného komerčného prízemia cez malometrážne byty až po lofty s privátnou terasou a šesťmetrovou svetlou výškou. Jadrom domu sa točí sochársky pojaté schodisko, ktoré sa vyrovnáva s limitovanou plochou parcely 269 m². Výsledná forma nepravidelného polygónu udáva bytom atypický ráz a priestorovú jedinečnosť. Na prízemí sa okolo ústredného schodiska vinie komerčná plocha pre jedného až dvoch nájomníkov, druhé a tretie poschodie ponúka celkom osem menších bytových jednotiek o výmere 40 až 55 m², vo štvrtom sa nachádza štvorica menších loftových bytov s drevenou vstavbou av piatom dva rozmerné lofty s vstavaním, súkromnými terasami a výrazne prevýšeným interiérom. Všetky potom prepájajú materiály železobetónu, jaseňového dreva a bielych m;úrov i skvelé výhľady do okolia - smerom na juh na budúce námestie a malebnú Pálavu, na sever potom do vnútrobloku a tiež na centrum mesta vrátane všetkých pamätihodností ako Špilberk či Petrov. (Archiweb, 2021)

Kampus Joachimstrasse, Berlín - DAVID CHIPPERFIELD

Kancelária David Chipperfield Architects v Berlíne sa nachádza v štvrti Mitte, v samotnom centre mesta. Štyri nové objemy rozširujú existujúcu päťpodlažnú tehlovú budovu situovanú v zadnej časti objektu, ktorá bola pôvodne postavená ako továreň-výrobnia na hudobné nástroje v roku 1895. Zatiaľ čo nová, štvorposchodová predná budova uzatvára uličnú fasádu, objemy vložené do dvorov novo interpretujú súčasnú situáciu. Sú zavesené v ambivalencii medzi obnovou stavu z doby pred vojnovými škodami a novou myšlienkou blokového interiéru: jednoduché kubické objemy tvoria samostatné štruktúry, ktoré je možné vnímať z rôznych uhlov pohľadu, a pritom pokračujú v histórii typickej dvornej stavby a pretvárajú ju do plynúceho vonkajšieho priestoru.

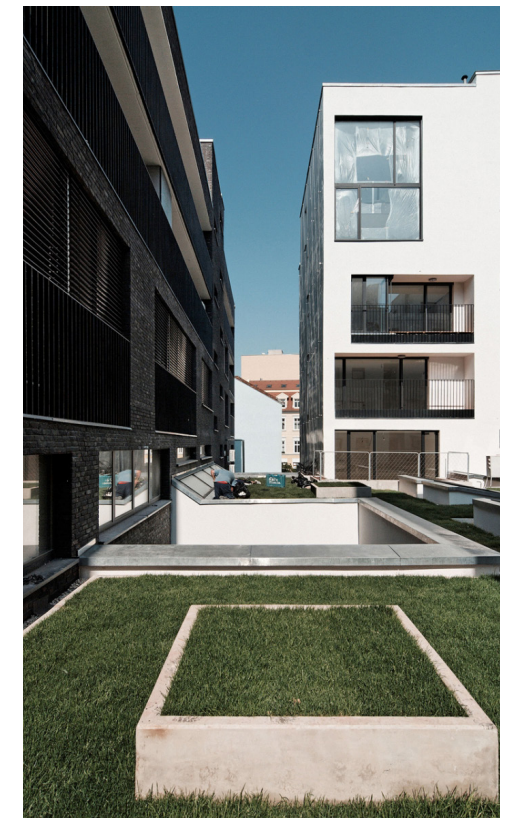
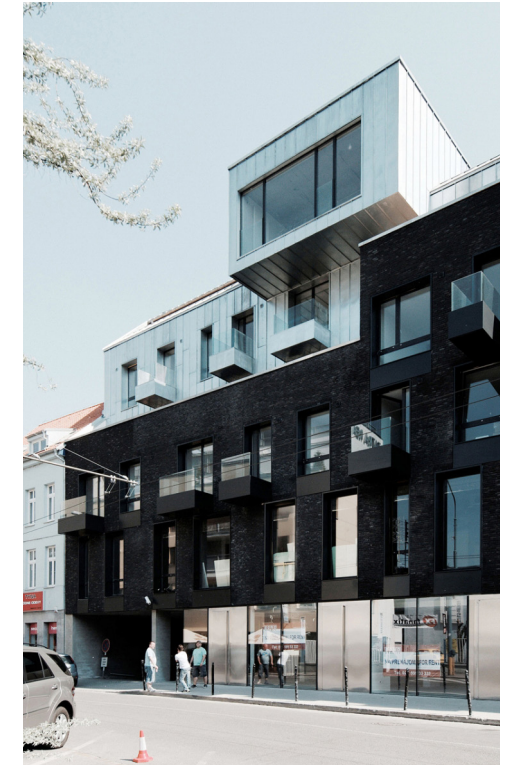
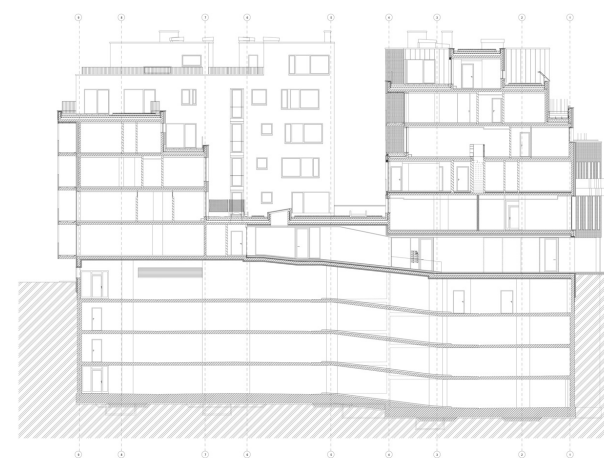
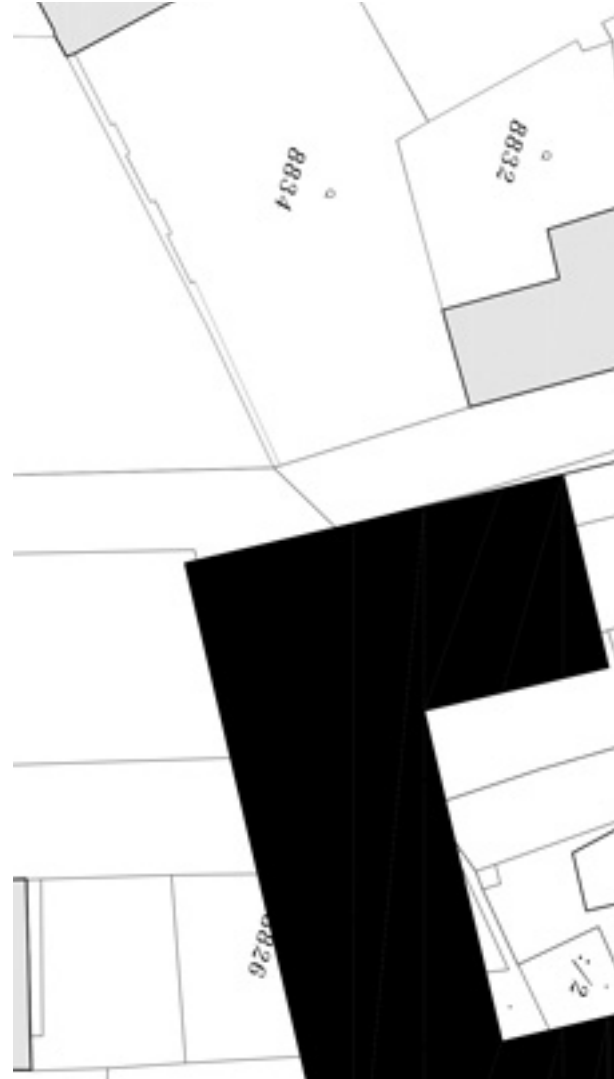
V prednej budove sú výstavné priestory a spoločenské-multifunkčné miestnosti. Štvorpodlažná prostredná budova a záhradná budova sú pripojené priamo k existujúcej budove, rozširujú ju a poskytujú veľkorysé rokovacie a kancelárske priestory. Dvojpodlažná stredná budova je samostatne stojaca a je v nej umiestnená jedáleň. Spoločne so záhradným nádvorím vytvára jedáleň poloverejné miesto pre socializáciu a dialóg, a vytvára tak atmosféru ako v kampuse. (Archdaily, 2021)

DUN Bytový dom na Dunajskej - GutGut

Projekt Dunajská vznikol výhrou vyzvanej súťaže v roku 2004 architektonickým ateliérom FHP (dnes už neexistujúcim). V ďalších stupňoch na projekcii kooperovali ateliér HPA (ex FHP) a RAUM (taktiež neexistujúci), ktoré do posledného stupňa, realizačného projektu vstúpili už ako jeden spoločný ateliér gutgut. Tento projekt nás teda sprevádzal vo všetkých personálnych fázach našej profesionálnej praxe.

Zadaním bolo vzhľadom na výnimočnú polohu na hrane absolútneho centra mesta navrhnuť polyfunkčný objekt s prevažnou funkciou bývania a adekvátnou vybavenosťou. Našou snahou bolo sklbiť luxus bývania v pomerne rušnom centre metra s „genium loci“ vnútro-blokových dvorov. Objekt tak má dve polohy, na Dunajskej ulici je to funkčný mestský dom, ako ho poznáme z iných miest. Prvé dve podlažia vybavenosť, vyššie byty, na streche penthous-y s terasami s výhľadom na okolitú strešnú krajinu. Vo dvore sa nachádza kludnejšia časť domu, s privátnou záhradou pre obyvateľov a priehľadmi do príľahlých staro-mestských dvorov.

LITERATÚRA

MAPOVÉ PODKLADY

- 1801 Plán Nitry, rok 1801. BŘEZINOVÁ, G. – SAMUEL, M. (eds.). Tak čo, našli ste niečo? Svedectvo archelógie o minulosti Mostnej ulice v Nitre. Nitra: 2007.
- 1839 Rukopisná mapa II. vojenského mapovania. Archív KPÚ Nitra.
- 1893 atastrálna mapa mesta. Archív KPÚ Nitra.

PAVOL KOREC, DAGMAR POPJAKOVÁ, Priemysel v Nitre:Globálny, národný a regionálny kontext, Univerzita Komenského, Bratislava, 2019, ISBN: 978-80-223-4829-4.

ČLÁNKY A INTERNETOVÉ ZDROJE

<http://uzemnyplan.nitra.sk/>
<https://zbgis.skgeodesy.sk/mkzbgis/sk/>
<https://mapy.tuzvo.sk/hofm/default.aspx/>
<https://www.nitrianskyhlasnik.sk/nitra-v-case-byvaly-hotel-tatra/>
<https://nitra.dnes24.sk/kedysi-bola-centrom-diania-stefanikova-trieda-byvala-nitrianskym-bulvarom-foto-2639437/>
<https://nitraden.sk/>
<https://www.openstreetmap.org/relation/2210192#map=14/48.3121/18.0839>
<https://www.archiweb.cz/>
<https://www.regionnitra.sk/historia>
<https://slovakia.travel/nitra>
<https://sk.wikipedia.org/wiki/Nitra#Dejiny>
<https://www.nitra.sk/zobraz/obsah/32005>
<https://www.archdaily.com/https://www.nitra.sk/zobraz/sekiu/koncepcia-rozvoja>
<http://www.gutgut.sk/DUNAJSKA>

návrhová část

vnemy

Moje úplne prvý vnem z ulice Palárikova bol vtedy, keď sme sa prisťahovali do Nitry a ja som začala navštevovať gymnázium. Zastávka Palárikova bola moja každodenná nástupná a výstupná stanica MHD. Vôbec prvá reakcia bola, že je to ulica nie moc dlhá, zato velice široká s nízkou a nesúvislou zástavbou, vysoké domy striedajú nízke. Hranice ulice sú jasne definované, ulica sa nachádza na začiatku či konci pešej zóny, spája Štefánikovú triedu s ulicou Fraňa Mojtu, je to relatívne nový zásah do historickej urbanistickej štruktúry mesta. Že bola ulica kedysi zastavaná som začala vnímať až pri štúdiu na fakulte architektúry. Vybúrané domy za sebou zanechali holé fasády bez okien, zívajúce prázdnotou, ktoré čakajú na svoje ukončenie, prípadné zacelenie.

Jedným z predpokladov pre moderné a živé mesto je úsporné využívanie voľných miest a prieluk v už zavedenej a fungujúcej štruktúre. Princípom k zahusťovaniu mesta sa rozumie práve dostavba týchto voľných miest. Rany voľných miest sa začnú hojiť, svojim zocelením dajú priestor pre rast nových verejných priestranstiev, ktoré následne zaktivizujú i okolitú stávajúcu zástavbu, a mesto začne prirodzene kvitnúť.

Podľa môjho názoru si dnes ulica Palárikova zaslúži väčší zásah v podobe kompaktnejšej zástavby, ktorá tam už má historicky pevné korene. Štefániková trieda by sa tým predĺžila a pešia zóna posunula smerom k Dolnému mestu. Svojím návrhom by som chcela ukázať, že týmto nemalým zásahom by sa život mesta mohol vrátiť viac mestu, a menej obchodnému centru. Pretože dnešný stav v podobe roztrhaných a nedokončených budov bez zelene je pre túto lokalitu viac než na zaplkanie.

Ako sa hojí rana, hojí sa aj organizmus mesta.

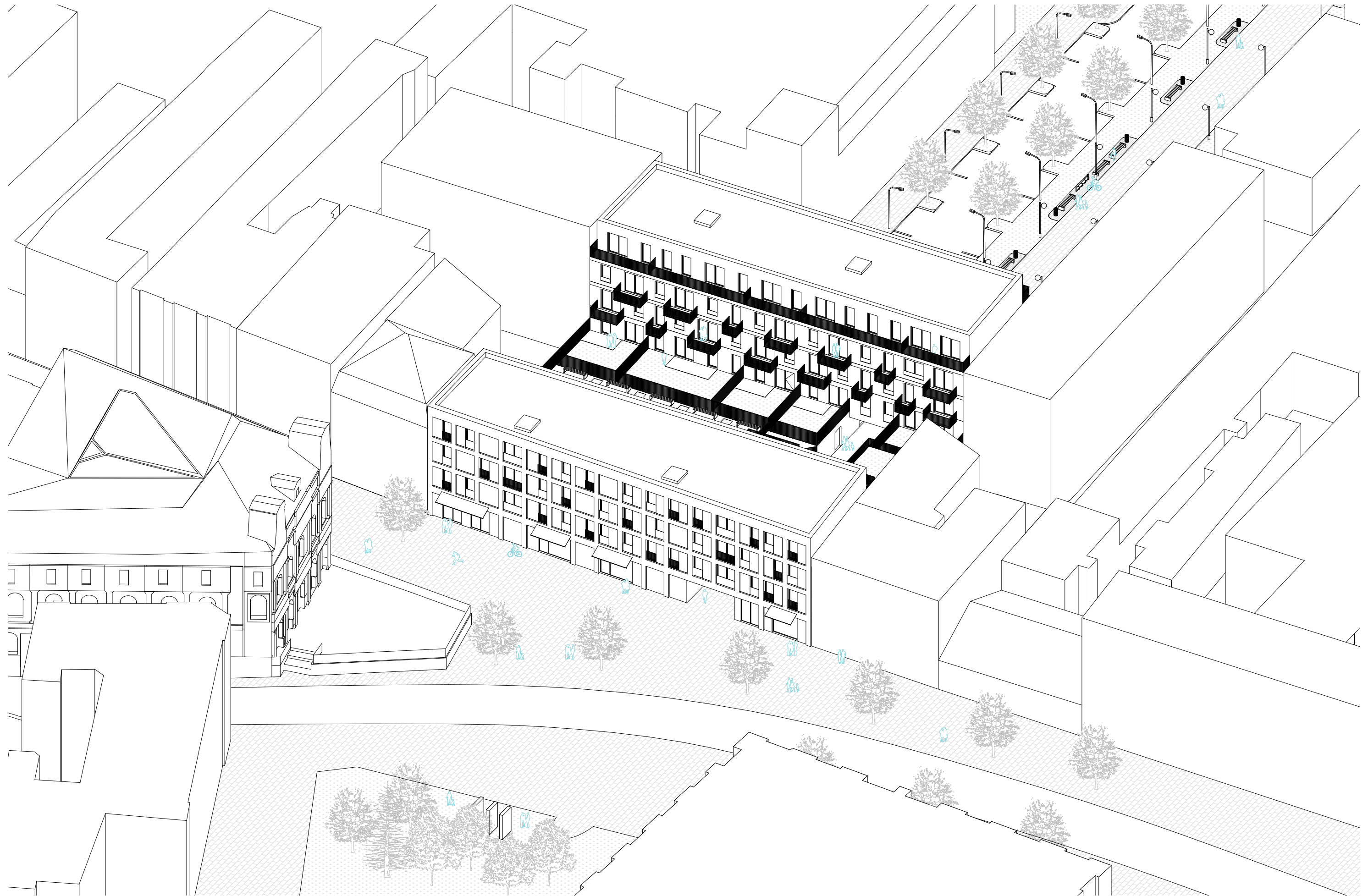
urbanizmus

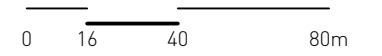
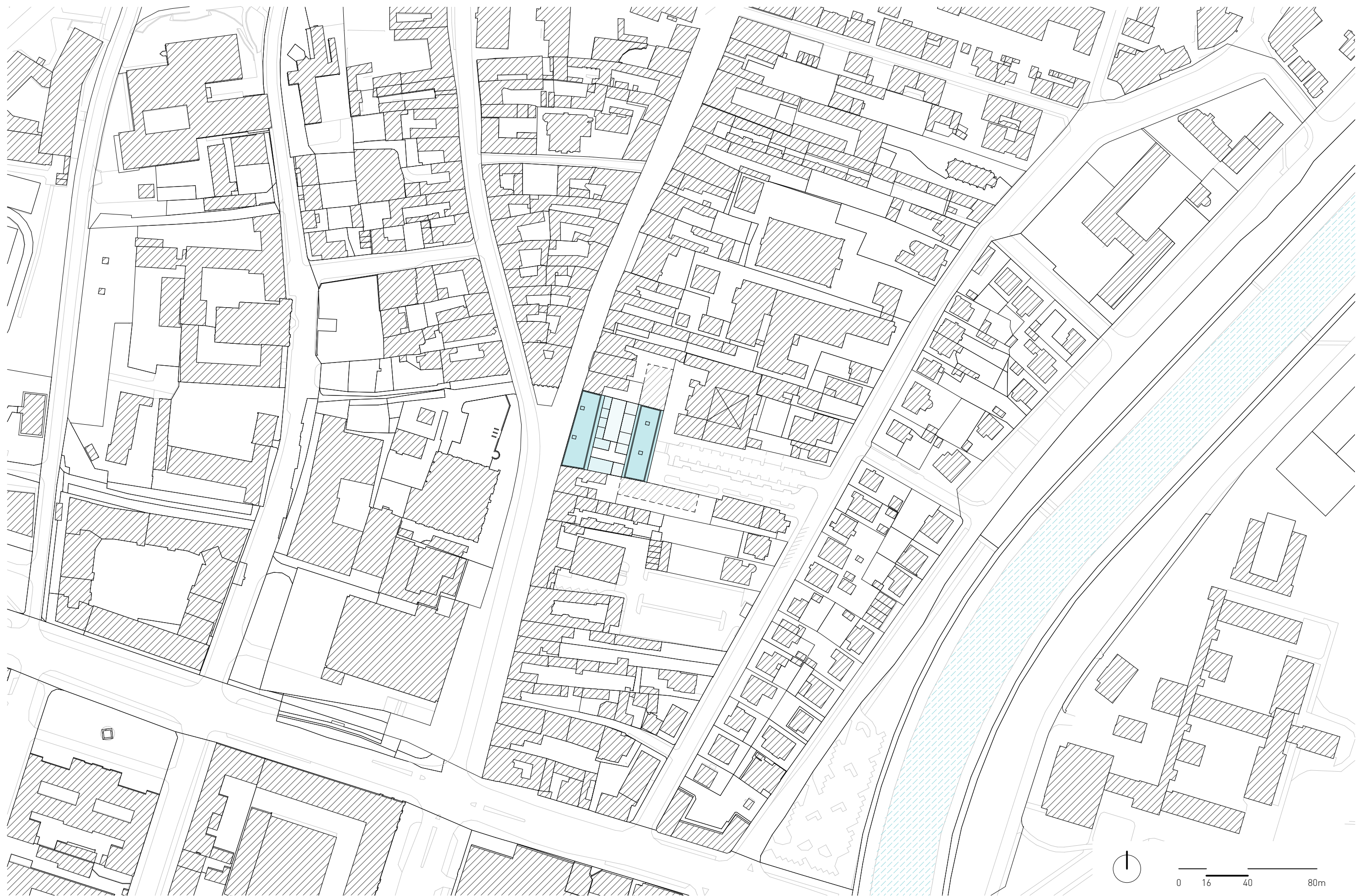
Z analýz územia vyplýva, že daná parcela bola v minulosti súčasťou kompaktnej zástavby. Vybúranie domov pre vznik ulice Palárikova značne narušilo časť Dolného mesta. Spätná dostavba pieluky dáva podnet k predĺženiu pešej zóny smerom na juh Dolného mesta.

Cieľom navrhutej urbanistickej koncepcie je pomocou dostavby a jej funkčným vymedzením prispieť k obnove života v meste, zníženie až kompletne odstránenie dopravy z centra mesta, čím lokality nebude trpieť na ruch a znečistenie ovzdušia. Zastavaním by vznikli nové verejné priestranstvá v podobe námestia a širokého bulváru.

koncept

Koncept domu vychádza z požiadaviek územia a po konzultácií s mestským architektom. Stavebný program a vnútorná organizácia domu je založená s rešpektom ku svojmu okoliu. Dom slúži svojim užívateľom, ale aj širokému okoliu, vzhľadom k jeho lokalite. Objekt je priechozí, s aktívnym parterom, v ktorom sa nachádzajú drobné komerčné jednotky a pekáreň. Od druhého nadzemného podlažia sa nachádzajú byty. Rozmery bytov sú rôznorodé - od garzoniiek až po trojizbové byty, pre začínajúce páry, aj pre rodiny s deťmi. Dom spája spoločný vnútroblok, ktorý je určený pre obyvateľov domu, slúži ako komunitná záhrada, ale aj miesto k odpočinku. Pre parkovanie áut sú určené garáže v podzemných podlažiach spojené polorampami.

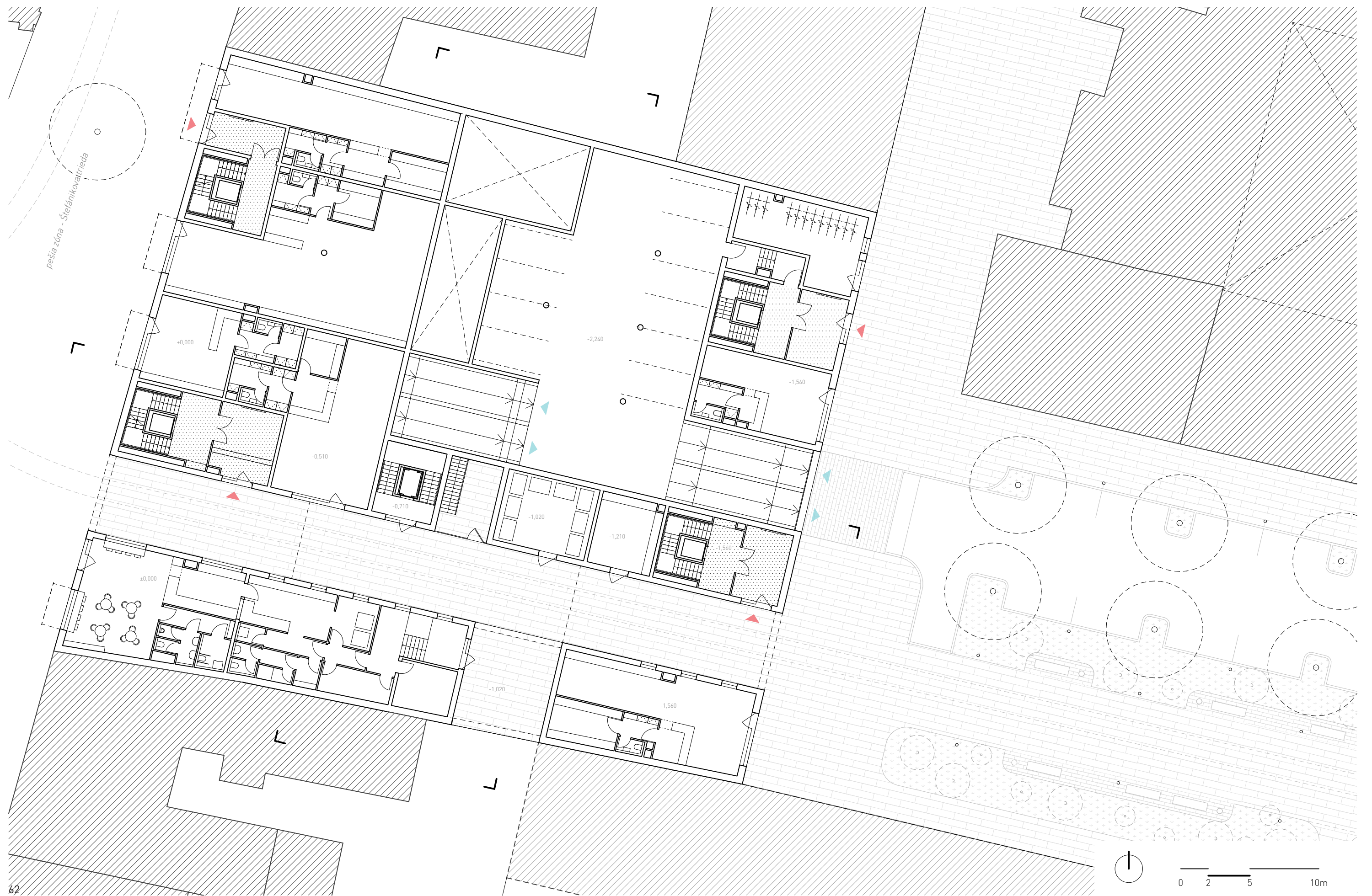

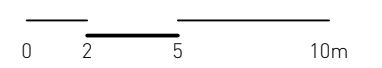

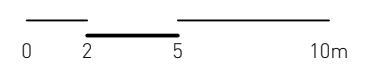
Pohľad z pešej zóny

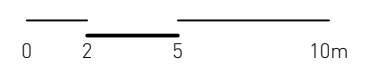

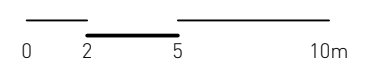

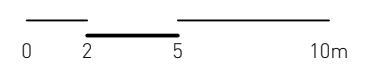

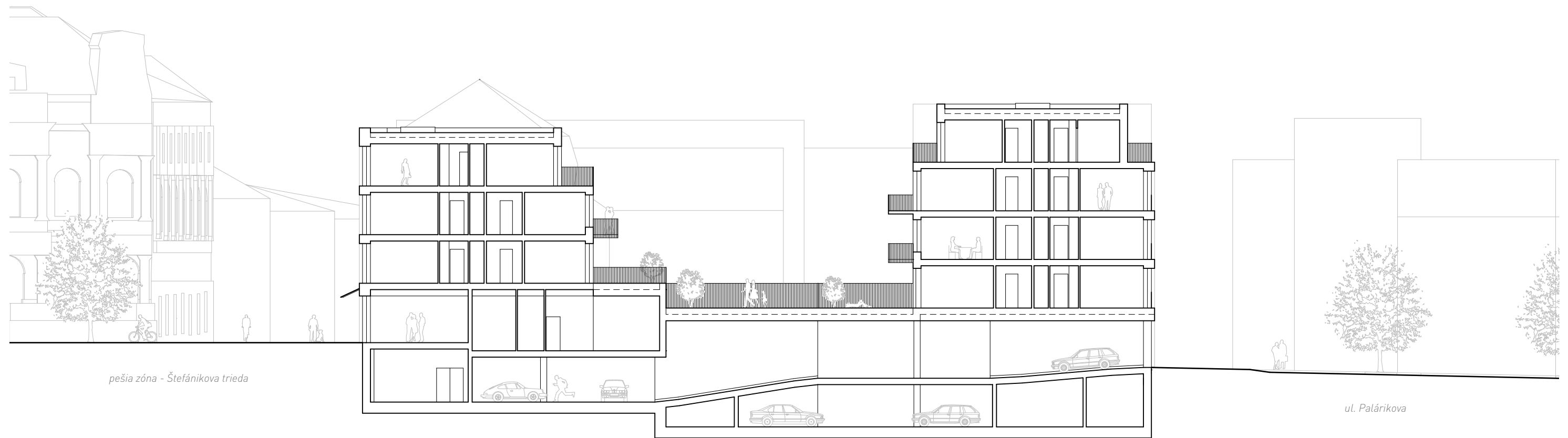

Vnútroblok - terasy a komunitná záhrada

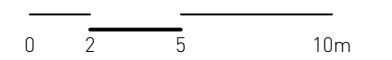

ulica Palárikova

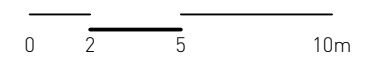

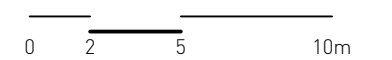
Pohľad z ulice Palárikova

pešia zóna - Štefánikova trieda

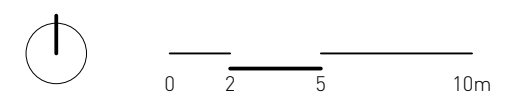

Terasa je prístupná z pasáže, určená pre obyvateľov bytového domu

dokumenty

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: BC. NINA ALEXANDRA KARELINA

datum narození: 29.11.1995

akademický rok / semestr: 2021/2022 Letní semestr

obor: Architektura a urbanismus

ústav: 15127 Ústav navrhování I.

vedoucí diplomové práce: PROF. ING. ARCH. JÁN STEMPER

téma diplomové práce: viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Zadanie diplomovej práce vychádza z diplomového semináru, v ktorom bola skúmaná novodobá ulica Palárikova v meste Nitra, na území Slovenska. Ulica sa nachádza na konci pešej zóny. Na dnešnej ulici v minulosti stála kompaktná rada domov, ktoré boli vybudované pre vznik tejto ulice. Cieľom diplomovej práce je zastavenie ulice budovou či súborom stavieb a riešenie jej príľahlých verejných priestranstiev, týmto zásahom citlivo doplniť stávajúcu zástavbu, zaceliť a uzdraviť územie.

2/ Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Navrhovaná budova či súbor stavieb sa bude skladať z priestorov pre vybavenosť a priestorov pre bývanie. Súčasťou práce bude tiež určenie ďalších doplnkových funkcií vhodných pre spracovávaný projekt. Presný stavebný program bude súčasťou diplomovej práce, bude založený na spracovanom diplomovom seminári. Stavebný program môže byť v priebehu práce upravený po dohode s vedúcim DP vzhľadom k vývoji práce.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

Odvzdané budú 2 postery v rozsahu podľa požiadaviek FA ČVUT, 2 portfóliá a CD. Diplomová práca bude zverejnená podľa požiadaviek študijného oddelenia FA ČVUT. Projekt bude spracovaný do úrovne detailnej štúdie s autorským textom, konceptom riešenia v podobe schém. Odovzdanie bude ďalej obsahovať situácie (1:5000/ 1:2500/ 1:500), pôdorysy (1:200), rezy (1:200), pohľady, vizualizácie (exteriér/ interiér/ príp. zakres do fotografie), axonometrie, príp. ďalšie výstupy potrebné pre prezentáciu projektu. Rozsah a mierka výstupov môže byť upravená po dohode s vedúcim DP vzhľadom k vývoji práce.

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Súčasťou odovzdania bude i model (1:200 až 1:500). Rozsah a mierka modelu môže byť upravená po dohode s vedúcim DP.

Datum a podpis studenta 24.02.2022

Datum a podpis vedoucího DP

24.2.2022

Datum a podpis děkana FA ČVUT

8.4.2022

registrováno študijním oddelením dne

24. d. 2022

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: NINA ALEXANDRA KARELINA
AR 2021/2022, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) BYTOVÝ DOM PALÁRIKOVA

(AJ) APARTMENT BLOCK PALÁRIKOVA

JAZYK PRÁCE: SLOVENSKÝ

Vedoucí práce: PROF. ING. ARCH. JÁN STEMPER Ústav: 15127 ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ I

Oponent práce: ING. ARCH. MGA. JURAJ SONLAJTNER

Klíčová slova (česká): bytový dom, polyfunkčný dom, prieluka, Palárikova, Nitra

Anotace (česká): Predmetom diplomovej práce je návrh bytového domu v Nitre, v tesnej blízkosti pešej zóny – centrum. Jedná sa o doplnenie prieluky, ktorá bola v minulosti vybudovaná, pre vznik dnešnej dopravnej ulice. Doplnením ulice tak opäť vznikne kompaktná zástavba. Okrem hlavnej funkcie bývania v horných podlažiach, obsahuje aj priestory pre komerciu, čím vytvára aktívny parter k príľahlej pešej zóne.

Anotace (anglická): The topic of the diploma thesis is a project of an apartment block in Nitra, close to the pedestrian zone – in the center city. The block is filling the gap, which was demolished in the past, for the creation of today's traffic street. By filling the street, a compact development will be created once more. Apart from the main function of living on the upper floors, the block of apartments also contains commercial spaces. These create an active ground floor for pedestrian zone.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 19.05.2022

podpis autora-diplomanta

Karelina

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

Ďakujem Jánovi Stemplovi, Jakubovi Tesařovi
a Ondřejovi Benešovi za vedenie a podporu pri
spracovávaní projektu.

Viktorovi Šabíkovi ďakujem za odbornú konzultáciu.

Jedno veľké obrovské ďakujem patrí rodičom,
Kubimu, Alici a Jakubovi.

